Διεθνής Εταιρεία Φίλων

Νίκου Καζαντζάκη

SYNTHESIS

Ενημερωτικό Δελτίο

Nº 29 Site: www.amis-kazantzaki.gr • E-mail: siankcdc@gmail.com Αύγουστος 2012

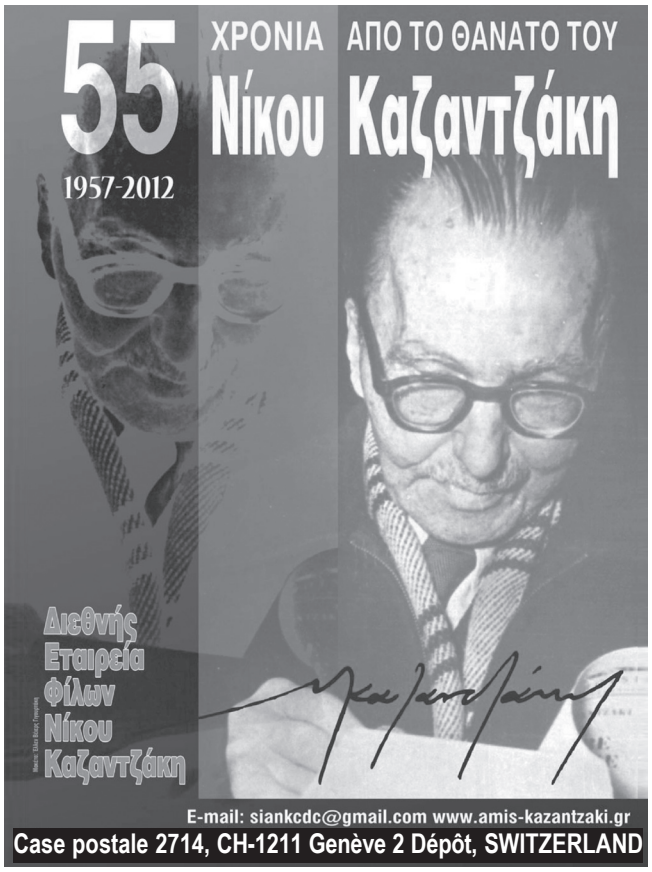

Την αφίσα σχεδίασε η Ellen Weijers-Gigourtaki

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

2013: ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΣ

Το 2013 θα εορτάσουμε την 25η επέτειο από την ίδρυση της ΔΕΦΝΚ, καθώς και την 130ή επέτειο από τη γέννηση του Νίκου Καζαντζάκη. Για τον εορτασμό αυτών των γεγονότων, η Συντονιστική Επιτροπή - κεντρικό όργανο της Εταιρείας - προτείνει κατά προτεραιότητα:

- Τη διεξαγωγή διεθνούς διαγωνισμού (βλ. σελ. 2 του *Synthesis*).
- Την προώθηση της επιθεώρησης *Le Regard crétois* (βλ. σελ. 2 του *Synthesis*).
- Δραστηριότητες στα σχολεία και τα πανεπιστήμια. Διαπιστώνουμε δυστυχώς ότι οι νέοι γνωρίζουν ελάχιστα ή αγνοούν παντελώς το έργο του μεγάλου Κρητικού.
- Παγκόσμια Γενική Συνέλευση της ΔΕΦΝΚ. Από την ίδρυσή μας, το 1988, συγκαλέσαμε Γενικές Συνελεύσεις στην Ευρώπη, την Αφρική και την Αμερική. Η επόμενη θα πραγματοποιηθεί στην Ωκεανία, και συγκεκριμένα στη Μελβούρνη, στις 14 Δεκεμβρίου 2013.

ΕΝΑ ΓΕΓΟΝΟΣ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Για πολλά χρόνια δίναμε πληροφορίες στους αναγνώστες μας για τα προβλήματα της έκδοσης, επανέκδοσης, μετάφρασης και παρουσίασης των έργων του Νίκου Καζαντζάκη, καθώς και για τις αγωγές που είχε εγείρει ο διευθυντής των Εκδόσεων Καζαντζάκη και θετός υιός της Ελένης κατά μελών της ΔΕΦΝΚ. Είμαστε στην πολύ ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε ότι, εφέτος που εορτάζουμε την 55η επέτειο του θανάτου του Νίκου Καζαντζάκη, οι διαμάχες αυτές έληξαν οριστικά. Παραθέτουμε κατωτέρω ανταλλαγή επιστολών μεταξύ του Γεωργίου Στασινάκη και της Νίκης Σταύρου, νέας διευθύντριας των Εκδόσεων Καζαντζάκη. Έχουμε λάβει πάρα πολλά θετικά μηνύματα από τους φίλους του μεγάλου Κρητικού και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που επιβεβαιώνουν ότι ανοίγεται νέα εποχή για μια καλύτερη προώθηση των έργων του μεγάλου Κρητικού. Είναι μεγάλη η χαρά μας.

Γενεύη, 11 Ιουνίου 2012

Αξιότιμη κυρία Σταύρου

Η συνάντησή μας στις 28 Φεβρουαρίου 2012, στο Μορφωτικό Κέντρο της Αιγυπτιακής Πρεσβείας αποτέλεσε την απαρχή νέων, φιλικών και εποικοδομητικών σχέσεων μεταξύ μας. Η μακρά συνομιλία που είχα μαζί σας στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου, στη Θεσσαλονίκη, καθώς και η επίσκεψή μου στις 29 Μαΐου στις εγκαταστάσεις των Εκδόσεων Καζαντζάκη, επιβεβαίωσαν και επαύξησαν την καλή εξέλιξη των σχέσεών μας. Ως προς την επίσκεψή μου, ειδικότερα, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω και προσωπικά εγώ ο ίδιος, αλλά και στο όνομα της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη για την υποδοχή που μου επιφυλάξατε και για τις νέες εκδόσεις βιβλίων του Καζαντζάκη που μου προσφέρατε. Με ευχαρίστησε η διαπίστωση ότι οι εκδόσεις αυτές είναι αξιόλογες, τόσο ως προς την παρουσίαση, όσο και ως προς τα εισαγωγικά σημειώματα που τις συνοδεύουν. Σας απευθύνω τα συγχαρητήριά μου.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησής μας στη Θεσσαλονίκη εκφράσατε την ευχή να θέσουμε τέρμα στις δικαστικές διαμάχες που μας χώριζαν μέχρι σήμερα. Η Εταιρεία μας και εγώ προσωπικά συμ¬φωνούμε απόλυτα. Η πρότασή σας θα επιτρέψει την αρμονική συνεργασία στο μέλλον των Εκδόσεων Καζαντζάκη και της Εταιρείας μας προς όφελος μιας καλύτερης προβολής και διάδοσης του έργου του Νίκου Καζαντζάκη. Ήδη σας έχω δώσει τα ονόματα των υπεύθυνων της Εταιρείας μας στη Γαλλία, την Αλβανία και τη Νορβηγία. Θα σας παράσχουν κάθε είδους βοήθεια και στήριξη στο έργο σας.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της διαδικασίας που πρέπει να τηρηθεί για να καταργηθούν οι μεταξύ μας δικαστικές διαμάχες, ο δικηγόρος μου Κωστής Παπαδάκης με πληροφόρησε ότι η νόμιμη οδός είναι να εμφανιστεί ο ενάγων (δηλαδή ο κύριος Πάτροκλος Σταύρου), τον οποίο, όπως μου είπατε, εκπροσωπείτε πλέον εσείς, στη γραμματεία του Εφετείου Αθηνών και να παραιτηθεί από τις αγωγές που έχει κάνει εναντίον μας. Το ακριβές της ενέργειας είναι «παραίτηση από το δικαίωμα και το δικόγραφο».

Σας ευχαριστώ από πριν για την ανταπόκρισή σας.

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2012

Αγαπητέ κε Στασινάκη,

Με μεγάλη χαρά και συγκίνηση έλαβα το γράμμα σας της 11ης Ιουνίου 2012. Οι συναντήσεις μας στο Μορφωτικό Κέντρο της Αιγυπτιακής Πρεσβείας, και ακολούθως στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης και στις Εκδόσεις Καζαντζάκη στην Αθήνα σίγουρα αποτελούν το εφαλτήριο για την αναγέννηση μιας φιλίας, η οποία έχει βαθειά θεμέλια πολλών δεκαετιών.

Το χαρμόσυνο μήνυμα για την αναγέννηση αυτής της φιλίας, ταξιδεύει ήδη στα πέρατα του κόσμου. Άρθρο εφημερίδας μιλάει για Άνοιξη. Έτσι νιώθουμε και εμείς, και ελπίζουμε, ειδικά στην εποχή που διανύουμε, κατά την οποία η εικόνα της Ελλάδας μας στον κόσμο έχει δεχθεί ισχυρά πλήγματα, η στρατευόμενη αγάπη μας για τον οικουμενικό μας συγγραφέα Νίκο Καζαντζάκη να τεθεί στην πνευματική διακονία του Ελληνισμού και του Ελληνικού Πνεύματος παγκοσμίως. Οι Εκδόσεις Καζαντζάκη συγχαίρουμε την Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, αλλά και εσάς προσωπικά, για την εξαίρετη προσφορά σας στη διάδοση του

έργου του Νίκου Καζαντζάκη σε όλο τον κόσμο και προσβλέπουμε με εμπιστοσύνη στη συνεργασία μας για την ευόδωση των κοινών στόχων μας. Είμαστε δε στην ευχάριστη θέση να σας ενημερώσουμε, πως οι Εκδόσεις Καζαντζάκη προγραμματίζουν εκδηλώσεις και νέες εκδόσεις για το 2013, με αφορμή την 130η επέτειο από τη γέννηση του μεγάλου συγγραφέα του Ελληνισμού και της Οικουμένης, Νίκου Καζαντζάκη.
Σε αυτή την κατεύθυνση, έχουμε τη βεβαιότητα της πολύτιμης συνεργασίας σας, τόσο κατά τον σχεδιασμό, όσο και κατά την υλοποίηση των εκδηλώσεων αυτών. Είναι η ιδανική ευκαιρία να δείξουμε στην πράξη, πως ό,τι μας χώρισε ανήκει οριστικά στο παρελθόν και ό,τι μπορούμε να επενδύσουμε από κοινού στα πολλά που μας ενώνουν, προκειμένου το Καζαντζακικό Φως να παραμείνει ανέσπερο.
Είναι αμοιβαία η επιθυμία να θέσουμε τέλος στις δικαστικές διαμάχες που μας χώριζαν μέχρι σήμερα, και σας ενημερώνω ότι έχω ήδη προβεί στις απαραίτητες ενέργειες τερματισμού τους. Θα χαρούμε να έχουμε σύντομα την ευκαιρία μιας συνάντησης μαζί σας, προκειμένου να ιεραρχήσουμε στόχους και προτεραιότητες, έτσι ώστε το 2013 να αποτελέσει έτος ορόσημο για την πνευματική ακτινοβολία του Νίκου Καζαντζάκη στην Ελλάδα, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο.
Με ειλικρινή εκτίμηση,

ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Στο προηγούμενο τεύχος του *Synthesis*, δημοσιεύσαμε τον *Κανονισμό* αυτού του διαγωνισμού. Επειδή πολλοί αναγνώστες μας ζητούν διευκρινίσεις, παραθέτουμε μια περίληψη. Υπενθυμίζουμε ότι η τελευταία προθεσμία για την αποστολή των κειμένων είναι το **τέλος Απριλίου 2013.** Έχουμε λάβει ήδη μερικές συμμετοχές. Περιμένουμε και τη δική σας.
Σκοπός του βραβείου είναι να τιμήσει τη μνήμη του Νίκου Καζαντζάκη, ανταμείβοντας ένα πρόσωπο (ή μία ομάδα), για τη **δημιουργία ενός πρωτότυπου γραπτού έργου ή ενός πρωτότυπου καλλιτεχνικού έργου, εμπνευσμένων από το έργο του Νίκου Καζαντζάκη**. Αποβλέπει να ωθήσει το σημερινό αναγνώστη ή καλλιτέχνη σε μια νέα, πιο σύγχρονη προσέγγιση αυτού του έργου.

α) **Το πρωτότυπο γραπτό έργο** μπορεί να είναι μία διδακτορική διατριβή ή μία μελέτη ή μία ερευνητική εργασία ή ένα πεζογράφημα ή μία συλλογή ποιημάτων, εμπνευσμένα από το έργο ή τη ζωή του Νίκου Καζαντζάκη. Ο αριθμός των σελίδων δεν μπορεί να είναι κατώτερος των 20.

β) **Η πρωτότυπη καλλιτεχνική δημιουργία** πρέπει να βασίζεται στη ζωή και/ή στο έργο του Καζαντζάκη. Μπορεί να είναι ένα εικαστικό έργο (ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική), μία μουσική δημιουργία, ένα κινηματογραφικό έργο, ένα ντοκιμαντέρ, μία ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή ή μία θεατρική ή ποιητική διασκευή.
Το Βραβείο θα απονέμεται στην Αθήνα κάθε τρία χρόνια, το μήνα Οκτώβριο (σε ανάμνηση του θανάτου του Νίκου Καζαντζάκη). Θα βραβεύεται εναλλάξ ένα γραπτό έργο ή μία καλλιτεχνική δημιουργία.
Η κριτική επιτροπή αποτελείται από εννέα μέλη, τα οποία επιλέγονται μεταξύ των ειδικών της λογοτεχνίας, αν πρόκειται για γραπτό έργο, ή των ειδικών της τέχνης, αν πρόκειται για καλλιτεχνικό έργο.

Όροι συμμετοχής

Κάθε άτομο μπορεί να συμμετάσχει σ' αυτό το διαγωνισμό, ανεξάρτητα από **εθνικότητα, φύλο, ηλικία και τόπο διαμονής.**
Το γραπτό έργο πρέπει να έχει συνταχθεί σε μία από τις ακόλουθες γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά, ελληνικά ή ισπανικά. Θα αποσταλεί με συστημένη επιστολή στην ακόλουθη διεύθυνση: SOCIETE INTERNATIONALE DES AMIS DE NIKOS KAZANTZAKI (SIANK), case postale 2714, 1211 GENEVE 2 DEPOT, SUISSE.
Για **την πρώτη απονομή του Βραβείου, το γραπτό έργο πρέπει να έχει αποσταλεί το αργότερο μέχρι τέλους Απριλίου 2013**. Η απονομή θα λάβει χώρα στην Αθήνα, τον Οκτώβριο 2013, με την ευκαιρία της 25ης επετείου από την ίδρυση της ΔΕΦΝΚ. Όσο για **το καλλιτεχνικό έργο**, το Βραβείο θα απονεμηθεί σε τρία χρόνια (2015), ώστε να δοθεί στους ενδιαφερόμενους καλλιτέχνες ο απαιτούμενος χρόνος για τη δημιουργία τους.

Έπαθλο

α) Απονομή διπλώματος
β) Ταξίδι μιας εβδομάδας στην Κρήτη, με πληρωμένα όλα τα έξοδα. Αν ο βραβευθείς είναι κάτοικος Κρήτης, θα του προσφερθεί ένα ταξίδι στην Αίγινα (όπου έζησε ο Καζαντζάκης και όπου έγραψε το μυθιστόρημα *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*), καθώς και στη Μεσσηνία (περιοχή Καρδαμύλης, όπου ο Καζαντζάκης και ο Ζορμπάς είχαν ασχοληθεί με την εκμετάλλευση ενός λιγνιτωρυχείου).
γ) Δημοσίευση του γραπτού έργου στην επιθεώρηση της ΔΕΦΝΚ *Le Regard crétois*. Στην περίπτωση καλλιτεχνικού έργου, δημοσίευση μιας πλήρους περιγραφής του συνοδευόμενης από φωτογραφίες.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ «LE REGARD CRETOIS»

Le Regard crétois

Σκίτσο του μεγάλου Ελβετού ζωγράφου Hans Erni

Ετήσια επιθεώρηση που εκδίδεται από το 1990. Δημοσιεύεται στα αγγλικά, γαλλικά, ελληνικά και ισπανικά και περιλαμβάνει άγνωστα ή ελάχιστα γνωστά κείμενα του Καζαντζάκη, καθώς και μελέτες ειδικών μελετητών από ολόκληρο τον κόσμο. Είναι η μόνη ειδικευμένη επιθεώρηση που αφιερώνεται σε Έλληνα συγγραφέα ή ποιητή και συμβάλλει ουσιαστικά στη γνωριμία με το Νίκο Καζαντζάκη, με τη ζωή, το έργο και τη σκέψη του. Καλούμε τους φίλους μας να γραφτούν συνδρομητές και να προσπαθήσουν να γραφτούν συνδρομητές και άλλοι θαυμαστές αυτού του συγγραφέα. Υπενθυμίζουμε ότι οι συνδρομές είναι οι μοναδικοί οικονομικοί μας πόροι.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Θα συνέλθει στην Αθήνα, στις 23 Οκτωβρίου 2012. Θα ανακεφαλαιώσει τις δραστηριότητες της Εταιρείας στις πέντε ηπείρους, θα συζητήσει για τις προσεχείς προτεραιότητες και θα προετοιμάσει την Παγκόσμια Γενική Συνέλευση της 14ης Δεκεμβρίου 2013 στη Μελβούρνη.

ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ ΚΑΙ ΖΟΡΜΠΑΣ: ΔΥΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Έχουμε διοργανώσει πολλές και ποικίλες εκδηλώσεις σχετικά με τις σχέσεις του Καζαντζάκη με τον Ζορμπά. Από τις 24 έως τις 27 Μαΐου 2012, παρουσιάσαμε στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου στη Θεσσαλονίκη (που διοργανώθηκε με ιδιαίτερη επιμέλεια από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου) μία πολύ επιτυχημένη έκθεση (με κείμενα, φωτογραφίες και άγνωστα ντοκουμέντα), που είχε τίτλο *Καζαντζάκης (1883-1957) και Ζορμπάς (1865-1941): δύο ελεύθεροι άνθρωποι*. Στους πίνακες που εκτέθηκαν παρουσιάζονταν τα εξής θέματα: ρίζες και ξεκίνημα, γνωριμία στο Άγιον Όρος και δράση (εκμετάλλευση του λιγνιτωρυχείου στην Πραστοβά - στην Πελοπόννησο, κοντά στην Καλαμάτα -, αποστολή στον Καύκασο για τον επαναπατρισμό των Ελλήνων που κινδύνευαν από τους μπολσεβίκους και ορισμένους Κούρδους), αποχωρισμός, θάνατος του Ζορμπά στα Σκόπια, χάρη στον Καζαντζάκη ο Ζορμπάς γίνεται διάσημος (μυθιστόρημα: *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, διασκευές: κινηματογραφική ταινία *Zorba the Greek*, μιούζικ-χολ και θέατρο). Η έκθεση αυτή προωθήθηκε στις 6 Ιουνίου 2012 στους δήμους που είχαν σχέση με τους δύο φίλους: Σερβίων-Βελβεντού (κατά μία εκδοχή, ο Ζορμπάς είχε γεννηθεί στο Καταφύγι), Πύνδας Κολυνδρού (κατ' άλλη εκδοχή, είχε γεννηθεί στον Κολυνδρό), Αριστοτέλη (στη Χαλκιδική, όπου ο Ζορμπάς έζησε και εργάστηκε), Δυτικής Μάνης (Πραστοβά), Αιγίνης (όπου έζησε ο Καζαντζάκης και όπου έγραψε το γνωστό μυθιστόρημά του), Ηρακλείου (όπου γεννήθηκε ο Καζαντζάκης) και Χανίων (Ακρωτήρι, όπου ο Μιχάλης Κακογιάννης γύρισε την ταινία *Zorba the Greek*).

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

• **Ελλάδα,** *Αθήνα, 15 Οκτωβρίου*. Με την ευκαιρία της έκδοσης του βιβλίου *The Selected Letters of Nikos Kazantzakis* [Επιλογή επιστολών του Νίκου Καζαντζάκη] του Peter Bien, επίτιμου καθηγητή αγγλικής και συγκριτικής λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου του Dartmouth (Η.Π.Α.), θα διοργανώσουμε συνάντηση, με τη συμμετοχή του συγγραφέα, του επίτιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης Σ. Ν. Φιλιππίδη και του αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου

Θεσσαλονίκης Δημήτρη Γουνελά. Η Κόνστανς Ταγκοπούλου, επίτιμη καθηγήτρια συγκριτικής λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου της Πόλης της Νέας Υόρκης, θα συντονίσει τη συζήτηση. Στις *16 Οκτωβρίου*, ο Peter Bien θα παρουσιάσει το ίδιο θέμα στο Ηράκλειο. Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Κρήτης (Περιφερειακή Ενότητα) και του Δήμου Ηρακλείου.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΕΜΠΝΕΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

• **Ζιμπάμπουε,** *Χαράρε, Νοέμβριος*. Χάρη στη ζωγράφο Helen Derek, υπεύθυνη της ΔΕΦΝΚ σ' αυτή τη χώρα, καθώς και στο ίδρυμα *Gallery Delta Foundation*, θα διοργανωθεί έκθεση, με τίτλο *A Tribute to Kazantzakis*. Θα περιλαμβάνει έργα ζωγραφικής και γλυπτικής. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα λάβουν χώρα στις 9 Νοεμβρίου, παρουσία του Γεωργίου Στασινάκη.

ΑΛΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

• **Αζερμπαϊτζάν,** *Μπακού, Σλαβικό Πανεπιστήμιο, Νοέμβριος:* η Konul Salimova, Πρόεδρος του Τμήματος, θα παρουσιάσει το έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Αλβανία,** *Τίρανα, Πανεπιστήμιο, Νοέμβριος:* ταξιδιωτικές διηγήσεις του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Αργεντινή,** *Μπουένος Άιρες, Πανεπιστήμιο:* η Χριστίνα Τσαρδίκου, νέα Πρόεδρος του Τμήματος, θα διοργανώσει το ερχόμενο φθινόπωρο πολλές διαλέξεις για να παρουσιαστεί το έργο του Καζαντζάκη.

• **Αυστραλία,** *Brisbane*, *Νοέμβριος*: σε συνεργασία με την ελληνική κοινότητα, ο δικηγόρος Θανάσης Κομινός θα μιλήσει για τη μετάφραση στα ελληνικά του *Πρίγκιπα* του Μακιαβέλι από τον Νίκο Καζαντζάκη. *Καμπέρρα*, *Ελληνική Λέσχη, Νοέμβριος:* διάλεξη του Ηλία Ηλιάδη, μέλους της Συντονιστικής Επιτροπής, για τον Καζαντζάκη. *Περθ*: ο Νίκος Στύλιος, τοπικός υπεύθυνος της ΔΕΦΝΚ, θα διοργανώσει το ερχόμενο φθινόπωρο *Πολιτιστική βραδιά* για τον Καζαντζάκη. *Σίδνεϊ*: το Τμήμα θα δημοσιεύσει τον Σεπτέμβριο το τεύχος 32 του δελτίου του *Δελτάρι* και θα διοργανώσει τέσσερις εκδηλώσεις κατά τους προσεχείς μήνες.

• **Βέλγιο,** *Βρυξέλλες,* 24 Νοεμβρίου: συνάντηση μελών και συμπαθούντων.

• **Βουλγαρία,** *Πλόβντιβ, Πανεπιστήμιο, 29 Μαΐου*: διάλεξη του Προέδρου του Τμήματος Hristo Koufov, για τις μεταφράσεις στα βουλγαρικά βιβλίων του Καζαντζάκη από τον πατέρα του.

• **Βραζιλία,** *Σάο Πάολο, 22 Σεπτεμβρίου*: συζήτηση πάνω στο βιβλίο της Carolina Donega Bernardes για την *Οδύσσεια*. *6 Οκτωβρίου:* συζήτηση για την τραγωδία *Χριστός* του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Γαλλία,** *Παρίσι, Ελληνικό Σπίτι, 24 Νοεμβρίου*: συνέδριο με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης, Κρητικός και πολίτης του κόσμου*. Θα ακολουθήσει συζήτηση, με ειδικούς μελετητές από τη Γαλλία και την Ελλάδα και θα γίνει ανάγνωση κειμένων του Καζαντζάκη από τον ηθοποιό και διευθυντή θεάτρου Zygmunt Blazynsky.

• **Γερμανία,** *Μόναχο, 23 Ιουνίου:* ευχαριστούμε τη Λέσχη Ελλήνων Επιστημόνων, τον Σύλλογο Κρητών και την Αθηνά Βουγιούκα για την εξαιρετική βραδιά με θέμα *Καζαντζάκης και Ζορμπάς: από τον Γιώργη στον Αλέξη Ζορμπά*.

• **Γεωργία,** *Τιφλίδα, 4 Μαΐου:* προβολή της κινηματογραφικής ταινίας *Ο τελευταίος πειρασμός του Χριστού*. *30 Ιουνίου:* με την ευκαιρία του εορτασμού της 15ης επετείου από την ίδρυση του Ινστιτούτου Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, τιμήθηκε η μνήμη του Καζαντζάκη: *Ο Καζαντζάκης, 55 χρόνια μετά το θάνατό του*.

• **Δανία,** *Άαρχους, Νοέμβριος*: η Νίκη Παπανάγνου, νέα υπεύθυνος της Εταιρείας, θα παρουσιάσει το έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Ελβετία,** *Μπιεν, Νοέμβριος*: διάλεξη του Michel Comte, μέλους της ΔΕΦΝΚ, με θέμα *Το έργο και η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*.

• **Ελλάδα,** *Ηράκλειο, 21 Σεπτεμβρίου*: η Γιούλη Ιεραπετριτάκη, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Τμήματος, θα μιλήσει με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η Αρχαία Ελλάδα*. *Ρέθυμνο, 18 Οκτωβρίου:* λογοτεχνικό καφενείο. Η Μαρίνα Γρηγοροπούλου, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, θα δώσει διάλεξη με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και η Marguerite Yourcenar*, στις *9 Νοεμβρίου* στην *Αθήνα* (*Γαλλικό Ινστιτούτο*) και στις *16 Νοεμβρίου* στη *Λειβαδιά*. Στις *20 Οκτωβρίου* θα μιλήσει στα *Χανιά*, με θέμα *Πνευματική άσκηση, ασκητικό πνεύμα: ο Καζαντζάκης μυθιστοριογράφος*. *Αλεξανδρούπολη, τέλος Νοεμβρίου*: διάλεξη του καθηγητή φιλόλογου Κυριάκου Παναγιώτου με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης μέσα από το έργο του Νικηφόρου Βρεττάκου*. Η Αθηνά Βουγιούκα θα δώσει διάλεξη με θέμα *Καζαντζάκης και Ζορμπάς: από τον Γιώργη στον Αλέξη Ζορμπά* στην *Αίγινα*, τον *Οκτώβριο* (σε συνεργασία με το Δήμο) και στο *Ηράκλειο*, στις *19 Νοεμβρίου*. Στις *18 Νοεμβρίου* θα δώσει διάλεξη στη *Βιάννο* (Κρήτη), με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης στην Κρήτη του μαρτυρίου*. Υπενθυμίζουμε ότι ο Καζαντζάκης είχε επισκεφτεί την Κρήτη τον Ιούλιο 1945 επικεφαλής επιτροπής, στην οποία η ελληνική κυβέρνηση είχε αναθέσει τη διαπίστωση των ναζιστικών ωμοτήτων. *12 Οκτωβρίου Αργαλαστή* (Νότιο Πήλιο) και *Βόλος*: διαλέξεις, προβολή βίντεο για τον Καζαντζάκη, αναγνώσεις από μαθητές αποσπασμάτων του έργου του, μουσική και χοροί από τους Κρητικούς.

• **Ζάμπια,** *Λουσάκα, 11 Νοεμβρίου:* πρώτη εκδήλωση σ' αυτή τη χώρα σε συνεργασία με την ελληνική κοινότητα.

• **Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής,** *Νέα Υόρκη, Queen's College, από τις 6 Σεπτεμβρίου*: η Κόνστανς Ταγκοπούλου, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, θα κάνει μία σειρά μαθημάτων με θέμα: *Πολεμώντας για την Ελευθερία: η Κρήτη και ο Καζαντζάκης*. *Σαν Φρανσίσκο:* Ο Θανάσης Μασκαρέλης σκοπεύει να ιδρύσει Τμήμα της ΔΕΦΝΚ.

• **Ισπανία,** *Μαδρίτη, Πανεπιστήμιο Complutense, Οκτώβριος*: η Helena Gonzalez Vaquerizo, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, θα δώσει διάλεξη με *θέμα Όταν η Ελλάδα έγινε μύθος. Αρχαιολογία και λογοτεχνία με τον Έβανς και τον Καζαντζάκη*.

• **Ιταλία,** *Μιλάνο, 15 Νοεμβρίου*: προσκαλεσμένοι από το Γενικό Προξενείο της Γαλλίας και σε συνεργασία με το Γενικό Προξενείο της Ελλάδος, ο Alto Pirola, διευθυντής των βιβλιοθηκών της πόλης του Μιλάνου και ο Γεώργιος Στασινάκης θα μιλήσουν με θέμα *Ο Καζαντζάκης, η Ιταλία και η Γαλλία*.

• **Καναδάς,** *Γκράνμπι, 30 Σεπτεμβρίου*: η Πρόεδρος του Τμήματος Monique Arbour θα διοργανώσει τις *Αναγνώσεις Καζαντζάκη: ο άνθρωπος και το έργο του*, με τη συμμετοχή των Joann Quérel, Gilles Marsolais και France Arbour.

• **Κιργιστάν,** *Μπισκέκ, Σλαβικό Πανεπιστήμιο, 26 Οκτωβρίου*: η εκπαιδευτικός Μιλάνα Λαζαρίδη, Πρόεδρος του Τμήματος, θα παρουσιάσει το έργο του Καζαντζάκη.

• **Κονγκό,** *Κινσάσα, Οκτώβριος*: διάλεξη του Προέδρου του Τμήματος Albert Mananga για το έργο και τις ιδέες του Καζαντζάκη.

• **Κούβα,** *Χαβάνα, Οκτώβριος, Πανεπιστήμιο*: η καθηγήτρια Maria Elina Miranda Cancela, Πρόεδρος του Τμήματος, θα δώσει διάλεξη για το έργο του Καζαντζάκη.

• **Λουξεμβούργο,** *23 Νοεμβρίου*: λογοτεχνικό καφενείο.

• **Μαρόκο,** *Τετουάν*: ο διδάκτωρ Ahmed El Mtili, μέλος της ΔΕΦΝΚ, θα παρουσιάσει το ερχόμενο φθινόπωρο διάφορες όψεις του έργου του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Μολδαβία,** *Chisinau, Πανεπιστημιακή Σχολή Δημοσιογραφίας, 10 Μαΐου*: η Πρόεδρος του Τμήματος Christina Grossu, παρουσίασε στους φοιτητές το έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Προγραμματίζει και άλλη παρουσίαση μέχρι το τέλος του έτους.

• **Μοζαμβίκη,** *Μαπούτο, 7 Νοεμβρίου*: πρώτη εκδήλωση της ΔΕΦΝΚ σ' αυτή τη χώρα. Ο Γεώργιος Στασινάκης θα μιλήσει με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και οι σχέσεις του με τη Γαλλία και την Αφρική*. Ευχαριστούμε για τη βοήθειά τους το Γαλλικό Ινστιτούτο και τον Επίτιμο Γενικό Πρόξενο Ελλάδος κ. Γεράσιμο Μαρκέτο.

• **Νορβηγία,** *Όσλο, 21 Σεπτεμβρίου*: Απότιση φόρου τιμής στον Καζαντζάκη, σε συνεργασία με τον Ελληνονορβηγικό Πολιτιστικό Σύλλογο.

• **Νότιος Αφρική,** *Γιοχάνεσμπουργκ, Πανεπιστήμιο, 3 Νοεμβρίου*: νέο συνέδριο για το έργο του Καζαντζάκη που θα συντονίζει ο καθηγητής Benjamin Hendrickx.

• **Ουγγαρία,** *Βουδαπέστη, 3 Οκτωβρίου, Πανεπιστήμιο:* διάλεξη του Νίκου Βλαχάκη, σύμβουλου τύπου και επικοινωνίας της Ελληνικής Πρεσβείας, με θέμα *Η κοσμοπολίτικη σκέψη του Καζαντζάκη*.

• **Ουζμπεκιστάν,** *Μπουχάρα, 3 Σεπτεμβρίου*: ο Νίκος Καζαντζάκης επισκέφτηκε αυτή την πόλη το 1929. Το Τμήμα της ΔΕΦΝΚ θα παρουσιάσει τις επιστολές του μεγάλου Κρητικού από το Ουζμπεκιστάν. *12 Οκτωβρίου:* προβολή της ταινίας "*Ζορμπάς ο Έλληνας*".

• **Ουρουγουάη,** *Μοντεβίδεο, Ίδρυμα Maria Tsakos, 27 Σεπτεμβρίου*: *Λογοτεχνική βραδιά* με θέμα *Η γυναίκα στα βιβλία του Καζαντζάκη* και ανάγνωση αποσπασμάτων του *Καπετάν Μιχάλη* και του *Αλέξη Ζορμπά*.

• **Περού,** *Λίμα, Οκτώβριος*: Η Πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας και τοπική υπεύθυνη της ΔΕΦΝΚ Sonia D. Raftopoulou de Vavoulis

θα δώσει διάλεξη για τον Νίκο Καζαντζάκη.

• **Πορτογαλία,** *Λισαβόνα, 14 Νοεμβρίου, Πανεπιστήμιο*: διάλεξη του καθηγητή και Προέδρου του Τμήματος José Antonio Costa Ideias με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και η ευρωπαϊκή λογοτεχνία του τέλους του αιώνα - μερικές σκέψεις πάνω στο "Όφις και Κρίνο"*.

• **Σουηδία,** *Στοκχόλμη*: Ο Φώντας Παγκαλιάς, Πρόεδρος του Τμήματος, θα διοργανώσει το ερχόμενο φθινόπωρο βραδιά με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η Ισπανία.*

• **Χιλή,** *Σαντιάγο, 17-19 Οκτωβρίου*: ο Πρόεδρος του Τμήματος Αντώνης Βασιλειάδης μας πληροφορεί ότι, στα πλαίσια του 3ου Διεθνούς Συνεδρίου του Κέντρου Ελληνικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, θα δώσουν διαλέξεις η Carolina Brnc με θέμα *Δημιουργική φαντασία στη δραματουργία του Νίκου Καζαντζάκη* και ο Alejandro Palma Paz με *θέμα Αγώνας, εμπειρία και πόνος στην τραγωδία «Βούδας» του Νίκου Καζαντζάκη*. *16 Νοεμβρίου:* ο καθηγητής Zamfir Balan, από τη Ρουμανία, θα δώσει διάλεξη με θέμα *Ο Ιστράτι και ο Καζαντζάκης*.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

• Ο Θανάσης Μασκαρέλης - ιδρυτής της έδρας «Νίκος Καζαντζάκης» το 1983 στο Πανεπιστήμιο του Σαν Φρανσίσκο - δημοσίευσε το 2011 το βιβλίο *The Terrestrial Gospel of Nikos Kazantzakis - Will the Humans Be Saviors of the Earth?* (Zorba Press-e-book & paperback). Πρόκειται για μία ανθολογία πολλών έργων του Καζαντζάκη, με αποσπάσματα που διαβάζονται σαν ύμνοι στη Φύση στοχεύοντας να εμπνεύσουν οικολογική δράση ώστε να σωθεί η Γη.

• Νίκος Καζαντζάκης, *Ο Πρωτομάστορας* (*Η Θυσία*) (εκδόσεις Καζαντζάκη, Αθήνα 2012.) Η νέα διεύθυνση αυτών των εκδόσεων δημοσιεύει για πρώτη φορά το πλήρες κείμενο αυτού του ελάχιστα γνωστού θεατρικού έργου, συνοδευόμενο με σχέδια και τεκμηριωμένη εισαγωγή του Walter Puchner, επίτιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

• Νίκος Καζαντζάκης, *Ασκητική-Salvatores Dei* (εκδόσεις "As-buki", Σκόπια 2011). Η μετάφραση, για πρώτη φορά, στα σλαβομακεδονικά είναι του συγγραφέα Tomislan Osmanli, που έχει γράψει πολλά λογοτεχνικά έργα.

• Νίκος Καζαντζάκης, *Ασκητική* (εκδόσεις Istos, Κωνσταντινούπολη 2012). Είναι ένας νέος και πολύ σοβαρός εκδοτικός οίκος που παρουσιάζει αυτό το δοκίμιο του Καζαντζάκη στα ελληνικά και τα τουρκικά.

• *Πρακτικά του Συνεδρίου αφιερωμένου στον Νίκο Καζαντζάκη*, Εταιρεία Λογοτεχνών Λεμεσσού «Βασίλης Μιχαηλίδης» (εκδόσεις «Αφή» 2012, Λευκωσία). Το συνέδριο έλαβε χώρα το 2007, με την ευκαιρία της 50ής επετείου του θανάτου του. Επισημαίνουμε ειδικότερα τη δημοσίευση από τον Σεβασμιότατο Μακάριο, Ελληνορθόδοξο μητροπολίτη Κένυας και Ανατολικής Αφρικής, της ανέκδοτης αλληλογραφίας του έτους 1946 μεταξύ του Νίκου Καζαντζάκη και του Ελληνορθόδοξου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων Γερμανού (Λονδίνο) για το ζήτημα του βραβείου Νόμπελ Λογοτεχνίας.

• Θανάσης Παπαθανασόπουλος, *Γύρω από τον Καζαντζάκη, μελέτες, τόμος ΙΙ* (εκδόσεις των φίλων, Αθήνα, 2012). Ο συγγραφέας είχε δημοσιεύσει μέχρι σήμερα πολύ ενδιαφέρουσες εργασίες για τον Νίκο Καζαντζάκη. Δυστυχώς, στον νέο αυτό τόμο ασχολείται κυρίως με τη δήθεν «σεξουαλική ανικανότητα» του μεγάλου Κρητικού! Είναι σοβαρά πράγματα αυτά;

• Gilles Decorvet, *Zorba*, *théâtre* (εκδόσεις «Persée», Παρίσι 2012). Μία άριστη μετάφραση-διασκευή, την οποία παρουσίασε ο συγγραφέας σε ένα θέατρο της Γενεύης το 2010. Θα την επαναλάβει και εφέτος.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Επιστροφή στην πατρική γη, απόσπασμα από την "Αναφορά στον Γκρέκο"

Ένας άνθρωπος, όταν, ύστερα από πολλά χρόνια αγώνα και περιπλάνηση στην ξενιτιά, γυρίσει στην πατρίδα κι ακουμπήσει στις πατρικές πέτρες και σβαρνίσει γύρα του με τη ματιά τα γνώριμα πυκνοκατοικημένα από ντόπια πνέματα και παιδικές θύμησες και νεανικές λαχτάρες τοπία, τον κόβει ξαφνικά κρύος ιδρώτας.

Η επιστροφή στο πατρικό χώμα ταράζει την καρδιά μας· σα να γυρίζουμε από ανομολόγητες περιπέτειες σε ξένους απαγορεμένους τόπους, και ξάφνου πέρα στην ξενιτιά νιώθουμε βάρος στην καρδιά, τι γυρεύουμε εδώ με τους χοίρους και τρώμε βελάνια, κοιτάζουμε πίσω απ' όπου φύγαμε κι αναστενάζουμε, θυμούμαστε τη ζεστασιά, την καλοπέραση, τη γαλήνη, κι επιστρέφουμε, σαν τον άσωτο υιό, στο μητρικό κόρφο. Σε μένα πάντα η επιστροφή αυτή μου 'δινε μιαν κρυφή ανατριχίλα, πρόγεψη σα να 'ταν θανάτου, θαρρείς και γύριζα ύστερα από τα κονταροχτυπήματα και τις ασωτείες της ζωής στο μακροπόθητο πατρικό χώμα. Θαρρείς κι υπόγειες σκοτεινές δυνάμες, που δεν μπορείς να τους ξεφύγεις, σου μπιστεύτηκαν να εχτελέσεις ορισμένη παραγγελιά· και τώρα που γυρίζεις, αυστηρή φωνή ανεβαίνει από το μεγάλο σπλάχνο της γης σου και σε ρωτάει: «Έκαμες αυτό που σου μπιστεύτηκα; Δώσε λογαριασμό!»

Άσφαλτα κατέχει η χωματένια αυτή μήτρα την αξία του κάθε παιδιού της· κι όσο ανώτερη η ψυχή που έπλασε, τόσο και δυσκολότερη της αναθέτει εντολή: να σώσει τον εαυτό του ή τη ράτσα του ή τον κόσμο· από την πρώτη, τη δεύτερη, την τρίτη εντολή που σου αναθέτει διαβαθμίζεται η ψυχή σου.

Είναι φυσικό τον ανήφορο τούτον που έχει χρέος να πάρει η ψυχή να τον ξεκρίνει κάθε άνθρωπος χαραγμένο βαθύτερα απάνω στα χώματα όπου γεννήθηκε. Τα χώματα αυτά που σ' έπλασαν βρίσκουνται σε μυστική επαφή και συνεννόηση με την ψυχή σου· όπως οι ρίζες ξαποστέλνουν στο δέντρο την κρυφή προσταγή ν' ανθίσει και να καρπίσει, για να δικαιωθούν οι ρίζες και να φτάσουν στο τέρμα της πορείας τους, όμοια τα πατρικά χώματα αναθέτουν δύσκολες εντολές στις ψυχές που γέννησαν· θαρρείς χώματα και ψυχή πως είναι από την ίδια ουσία κι επιχειρούν την ίδια έφοδο· κι η ψυχή είναι μονάχα η ακρότατη νίκη.

Να μην αρνιέσαι τη νιότη σου ως τα βαθιά γεράματα, να μάχεσαι σε όλη τη ζωή σου να μετουσιώσεις σε κατάκαρπο δέντρο την εφηβική σου άνθηση, αυτός, θαρρώ, είναι ο δρόμος του ολοκληρωμένου ανθρώπου.

Η ψυχή ξέρει πολύ καλά, κι ας κάνει πολλές φορές πως το ξεχνάει, πως έχει να δώσει λόγο στα πατρικά χώματα. Δε λέω πατρίδα, λέω πατρικά χώματα· τα πατρικά χώματα είναι κάτι βαθύτερο, πιο σεμνό και λιγομίλητο, καμωμένο από τριμμένα παμπάλαια κόκαλα.

Τούτη είναι η Δευτέρα Παρουσία, η επίγεια, η μόνη, όπου κρίνεται, μέσα στα ζωντανά σου ακόμα σπλάχνα, η ζωή σου· ακούς την αυστηρή δικαιοκρίτρα φωνή ν' ανεβαίνει από τα προγονικά χώματα κι ανατριχιάζεις. Τι ν' αποκριθείς; Δαγκάνεις τα χείλια και συλλογιέσαι: «Αχ, να 'ταν να ξανάκανα τη ζωή μου!» Μα είναι πια αργά, μια φορά για πάντα στην αιωνιότητα μας δίνεται η ευκαιρία, ποτέ πια! [...]

Κρίσιμη η επιστροφή στην πατρική γης. Σκάζει η βολικιά μπαμπέσικη κρούστα, ανοίγει η καταπαχτή, βουρκολακιάζουν και πηδούν στη συνείδηση όλοι οι κάποτε πιθανοί εαυτοί μας που τους σκοτώσαμε, όλα τα καλύτερα εγώ που μπορούσαμε να γίνουμε και δε γίναμε, από τεμπελιά, κακομοιριά κι αναντρία.

Και το μαρτύριο αυτό γίνεται ακόμα πιο αβάσταχτο, όταν η πατρική σου γης είναι ζόρικη κι αβόλευτη. Όταν τα βουνά της κι οι θάλασσες κι οι ψυχές που πλάστηκαν από τέτοιους βράχους και τέτοιαν αρμύρα δε σου επιτρέπουν ούτε στιγμή να βολευτείς, να γλυκαθείς, να πεις: Φτάνει! Τούτη η Κρήτη έχει κάτι το απάνθρωπο· δεν ξέρω αν αγαπάει και γι' αυτό τυραννάει τα παιδιά της, ένα μονάχα ξέρω: τα μαστιγώνει ίσαμε το αίμα.

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

• **Μαρόκο.** Ο φοιτητής φιλοσοφίας Hamza Mahfound, ένας από τους κύριους διοργανωτές σ' αυτή τη χώρα των πρόσφατων πολιτικών διαδηλώσεων, δήλωσε: "*Mais le choc de ma vie est certainement Nikos Kazantzaki*" [Αλλά το σοκ της ζωής μου ήταν ασφαλώς ο Νίκος Καζαντζάκης] (Παρίσι, *Le Courrier international*, αρ. 1089, 15-21/9/2011).

• **Βουλγαρία.** Η Σεσίλια, φοιτήτρια: «Διάβασα στα αγγλικά τα βιβλία του Καζαντζάκη και του Σεφέρη και θα ήθελα να μπορέσω να τα διαβάσω στην πρωτότυπη γλώσσα τους» (Αθήνα, εφημερίδα *Καθημερινή*, 18-07-2012).

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πληροφορηθήκαμε με λύπη το θάνατο δύο πιστών φίλων: του συγγραφέα και δημοσιογράφου Νέστορα Μάτσα, στην Αθήνα και του καθηγητή ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου της Γενεύης Μιχάλη Λασιθιωτάκη. Απευθύνουμε στους συγγενείς τους τα θερμά μας συλλυπητήρια.

© *SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο*. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά, αραβικά, γαλλικά, ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βούλα), ισπανικά, ιταλικά, πορτογαλικά και ρωσικά. Μακέτα: Michel Comte. Σκίτσο: Τάκης Καλμούχος. Dépôt légal, αρ. 29, Αύγουστος 2012. ISSSN 1764-6103. Διευθύντρια έκδοσης: Yvette Renoux-Herbert (Παρίσι). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45, 01633 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. Fax: +4122 782 43 18. E-mail: siankcdc@gmail.com